

BILDANDE AV NATURRESERVATET SKARJEVARE I ARVIDSJAURS KOMMUN

BESLUT

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808), MB, beslutar länsstyrelsen att det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, ska utgöra naturreservatet Skarjevare.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252) fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 4) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning. I enlighet med 2 § ovannämnda förordning ska länsstyrelsen vara förvaltare av naturreservatet.

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252) att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

SYFTE

Syftet med reservatet är att bevara områdets höga naturskogsvärden och ostörda, opåverkade karaktär samt dess upplevelsevärden för friluftslivet. Reservatet ska bevara den biologiska mångfalden samt den värdefulla naturmiljön i området och ge förutsättningar för de ingående ekosystemen att utvecklas naturligt. Vidare ska reservatet syfta till att motverka en fragmentering av ett större område med värdefulla naturmiljöer och bevara upplevelsen av ostörd natur. Syftet är även att de delar av reservatet som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd.

Inom ramen för dessa mål ska reservatet även bevara områdets fornlämningar och kulturmiljöer samt ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploateringar och arbetsföretag i området förhindras.
- Området lämnas till fri utveckling med möjlighet till avveckling av främmande trädslag samt naturvårdsbränning och/eller stängsling samt skötselinsatser vid forn- eller kulturlämningar efter särskild utredning.
- Trädfällning och påverkan på markskiktet undviks vid alla typer av åtgärder, med undantag för avveckling av främmande trädslag och när träd växer direkt i fast fornlämning eller kulturlämning och risken för skador är stor.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Naturreservatets namn:	Skarjevare
Kommun:	Arvidsjaur
Lägesbeskrivning:	10 km OSO om Arvidsjaur
Area:	420 ha
Fastigheter och ägare:	Allmänningsskogen 1:106, Staten genom Naturvårdsverket
Sameby:	Östra Kikkejaur

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller enligt lag är det förbjudet att:

1. Bedriva skogsbruk.
2. Fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller tillvarata vindfällan.
3. På annat sätt än vad som anges under punkterna 1 och 2 skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, t.ex. genom att borra, anordna upplag, gräva, schakta eller dumpa.
4. Uppföra byggnad eller annan fast anläggning.
5. Anlägga väg eller led.
6. Anlägga ledningar i luft, mark eller vatten.
7. Bedriva vattenverksamhet, t ex genom vattenreglering, muddring eller avledande av vatten.
8. Inplantera växt- eller djurart.
9. Släppa ut eller sprida avloppsvatten, gifter, vådliga ämnen, bekämpningsmedel, kalk eller växtnäringsämnen på land eller i vatten.
10. Framföra motordrivna fordon utanför befintlig väg.

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

11. Utöka eller förändra befintlig byggnad eller anläggning.
12. Uppföra älg torn.
13. Sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller liknande.

Undantag från reservatsföreskrifterna i punkt A:

1. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § MB i detta beslut.
2. Ovanstående föreskrifter ska inte heller utgöra hinder för underhåll av befintliga byggnader, vägar eller andra anläggningar. Innan större underhållsåtgärder ska samråd ske med länsstyrelsen. Exempel på sådana åtgärder är byte av vägtrummor, dikesrensning samt breddning/trädsäkring av kraftledningar.
3. Utan hinder av ovanstående föreskrifter får renskötsel utövas i enlighet med rennäringslagen (1971:437). Före anordnandet av fasta anläggningar ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om täkter och anmälan för samråd.
4. Vid uttransport av fälld älg eller björn får terrängskoter, t ex fyrhjuling, användas. Vid körning ska i första hand befintliga stigar och leder användas och särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark och vegetation.
5. Snöskoteråkning är tillåten längs skoterled som markerats enligt svensk standard.
6. I de fall totalförsvaret har intressen (anläggningar och/eller planerade grupperingsplatser) inom reservatet får tillsyn och skyddsarbetsuppgifter utföras utan hinder av föreskrifterna.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § MB om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktas att tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

1. Utmärkning av reservatet
2. Uppsättning och underhåll av informationstavla
3. Naturvårdsbränning efter särskild utredning.
4. Utförande av restaureringsåtgärder av engångskaraktär, exempelvis stängsling av ungskog eller avveckling av främmande trädslag.
5. Genomförande av undersökningar av flora och fauna samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål.
6. Tillgängliggörande av reservatet för besökare, t.ex. genom anläggande av parkeringsplats, stigar, eldstäder och vindskydd.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § MB

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. Fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar.
2. Skada vegetationen i övrigt t ex genom att gräva upp växter såsom ris, örter, mossor eller lavar eller ta bort vedlevande svampar.
3. Fånga, skada, eller döda ryggradsdjur. Insamla ägg eller störa djurlivet genom att exempelvis klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt.
4. Insamla ryggradslösa djur.
5. Förstöra eller skada berg, jord eller sten på land eller i vatten genom att t ex borra, hacka, spränga, rista, gräva eller måla.
6. Framföra motordrivna fordon utanför befintlig väg.

Undantag från reservatsföreskrifterna i punkt C:

1. Snöskoteråkning är tillåten längs skoterled som markerats enligt svensk standard.
2. I reservatet är det utan hinder av föreskrifterna tillåtet att jaga och fiska i enlighet med gällande lagstiftning.
3. Bär- och matsvampplockning är tillåtet i området.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Beskrivning av området

Area:	420 ha
Naturtyper:	Skogsmark 330 ha varav produktiv skog 325 ha
	Myr 60 ha
	Vatten 30 ha

Skarjevara naturreservat ligger cirka 10 kilometer ost-sydost om centralorten Arvidsjaur, Arvidsjaur kommun. Reservatet omfattar stora delar av ett tallhedsområde mellan Byskeälven och Kilisån. Heden ligger cirka 360-370 meter över havet men totalt spänner området från cirka 350 meter vid Kilisån till cirka 450 meter över havet på toppen av Skarjevara. Kännetecknande för området är det flacka, svagt böljande landskapet med gammal tallskog på lavrik hedmark. Området ligger i den naturgeografiska regionen *Norra Norrlands och Finlands barrskogsområde* (32B), en region med typisk "inlandsskog" och i vilken naturskogsområden som Muddus Nationalpark och Reivo naturreservat också ligger.

Låglandet kring Arvidsjaur och längs Byskeälven är starkt talldominerat men på de högre skogsbergen är det istället granen som dominerar. Skogen i reservatet är typisk för de gamla tallskogar som fram till för cirka 20-25 år sedan var ganska vanliga runt Arvidsjaur samhälle, skogar med beståndsåldrar på 200-300 år. Nu återstår bara rester

av dessa skogar och Skarjevare är det största sammanhängande området av den typen som finns runt Arvidsjaur.

Cirka 90 % av skogen i Skarjevare utgörs av tallskog, merparten på torra hedar av lavristyp. I mindre fuktstråk, i myrkanter och i Skarjevares branta nordsluttning finns inslag av barrblandskog och/eller grandominerad skog. Där är skogen urskogsartad och det finns gott om lågor, liggande döda träd, av såväl tall som gran. Sluttningen är bitvis storblockig med blockansamlingar. I reservatet som helhet varierar mängden död ved men är överlag sparsam till måttlig och förekommer främst som rotvältor, lumpade stammar och toppar samt torrträd och högstubbar. Gamla yxhuggna stubbar från äldre skogsbruk förekommer över hela området och fläckvis finns rikligt med gamla, grova stubbar. De yxavverkade stubbarna härrör från träd som fällt för mer än 100 år sedan. Sedan 1930-40-talet har sannolikt inget skogsbruk bedrivits i området, med undantag för vindfällerna som tagits tillvara även i sen tid.

Skogen är mestadels olikåldrig och man kan urskilja åtminstone tre olika generationer tallar. Den yngre generationen träd är cirka 120-150 år, nästa generation 250-300 år och den äldsta cirka 400-500 år. Förutom dessa tre generationer finns mest små undertryckta plantor som beståndsföryngring. I luckor växer ofta ingenting, sannolikt på grund av snöskytte i kombination med stor konkurrens från äldre träd, faktorer som tillsammans verkar kraftigt hämmande på överlevnaden hos tallplantorna. Den äldsta generationen förekommer sparsamt och är ojämnt spridd i merparten av området. I norra delen av området finns flest av dessa gamlingar. En stor del av de 400-500-åriga träden har brandljud. De två yngre generationerna är de som dominerar i området och enligt den skogliga indelningen har merparten av bestånden åldrar mellan 200 och drygt 270 år. Beståndsåldrar som bygger på den höga andelen 250-300-åriga tallar.

Brandspår påträffas i hela området i form av kolade stubbar och brandljud i gamla tallar. För att vara ett stort, sammanhängande tallskogsområde på lavrik mark är brandfrekvensen dock förhållandevis låg. Få brandljud har konstaterats i de cirka 250-300 åriga tallarna. De levande träd i vilka brandljud påträffas är nästan uteslutande de äldsta tallarna, som är 400-500 år. Även i gamla stubbar finns ofta ett eller flera brandljud. Ganska centralt i området, på norra sidan av den minsta tjärnen, togs en borkärna i en gammal tall med brandljud. Tallen åldersbestämdes till cirka 450 år och brandåret daterades till cirka 1660, vilket verkar vara är den senaste branden i större delen av området. Sannolikt är det denna brand som gett upphov till de i Skarjevare så allmänt förekommande 250-300-åriga tallarna och sannolikt har hela området brunnit vid detta tillfälle.

Bitvis dominerar den 120-150-årig tallskog, något som framförallt gäller för den sydvästra delen av området vilket kan tyda på en senare brand. Landskapet är tilltalande och naturskönt, inte minst området kring sjöarna, och de flacka, böljande hedarna är lättvandrade. Det finns flera markerade stigar som delvis spångats i anslutning till sjöarna. I norra kanten av den största sjön Fastejaure finns ett timrat vindskydd och i nordändan av den långsmala sjön närmast Skarjevareberget finns en timmerkoja och eldplats. I och strax utanför naturreservatet, framförallt kring sjöarna, finns gott om forn- och kulturlämningar i form av fångstgropar och fångstgropsystem, gamla samiska eldhärdar, tjärdalar och gamla husgrunder. Området är lättillgängligt för besökare och från Arvidsjaur är det bilvägen endast 12 kilometer till reservatet.

Länsstyrelsens bedömning

Skarjevares största värde ligger i det stora, sammanhängande och väl sammanhållna området med stor andel lavrik tallhed. Detta är en rest av en naturtyp som de senaste decennierna har försvunnit i snabb takt, inte minst runt Arvidsjaur där skogsbruket varit mycket intensivt. Just gammal skog på torra tallhedar har under senare tid uppmärksamats för sin stora diversitet av vissa mykorrhizabildande svampar. En gammal naturskog med lång skoglig kontinuitet som Skarjevarer har särskilt goda förutsättningar för att hysa en hög mångfald av dessa marksvampar.

Områdets storlek, höga naturvärden knutna till gammal tallskog på torr, lavrik hedmark och naturtypens låga skyddsgrad gör tillsammans med höga värden för kulturmiljövården och friluftslivet att länsstyrelsen anser att det finns starka motiv för att området får ett långsiktigt skydd. Att området är ett nyckelområde för samebyn Östra Kikkejurs renskötsel och att samebyn inkommit med skrivelser till länsstyrelsen angående inventering och skydd av Skarjevarer stärker ytterligare motivet för områdets långsiktiga skydd. Skogsavverkning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden förstörs liksom upplevelsevärdena för friluftslivet. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Beslutet följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljö kvalitetsmål.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB.

Vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § MB, bedömer länsstyrelsen att den inskränkning i den enskildes rätt att använda mark och vatten som beslutet innebär, inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer länsstyrelsen att den föreslagna ordningsföreskriften enligt 7 kap 30 § MB innebär så begränsade konsekvenser, såväl kostnadsmässiga som i övrigt att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

ÄRENDETS BEREDNING

Det föreslagna området är ett gammalt lappskatteländ men ägs av Arvidsjaur Allmänning vilka 1998 hade planerat omfattande avverkningar i området. Inför den planerade avverkningen drogs också en grovbruten väg in i området. Den berörda samebyn Östra Kikkejaur har inledningsvis motvilligt godkänt avverkningarna men har efteråt skrivit till länsstyrelsen med önskan att området utreds som naturreservat. Skarjevarer är ett viktigt betesområde och s.k. trivselområde för renarna under flyttningen. Också Naturskyddsföreningen i Arvidsjaur har stridit mot avverkningar i

Länsstyrelsen
Norrbotten

BESLUT

Datum
2013-04-03

Diarienummer
511-178-12

NVR ID
NR2040454

7 (8)

området och för att länsstyrelsen ska inventera området. Sedan 1999 har tre olika skrivelser inkommit till länsstyrelsen i ärendet. Arvidsjaur's Allmänning hade skjutit på avverkningarna av hänsyn till samebyn men ville nu inte vänta längre och var i färd med att inleda avverkningarna i november 2002. Genom den ideella naturvården blev länsstyrelsen i början av november åter påmind om områdets värden och den förestående avverkningen. Länsstyrelsen genomförde då en inventering av området för att bedöma skyddsvärdet och lyfte därefter upp området som ett prioriterat område för reservatsbildning då det visade sig, utöver värdena för rennäringen också ha höga naturvärden knutna till gammal tallskog på torr hed.

Länsstyrelsen tog i samband med inventeringen kontakt med Arvidsjaur's allmänning och inledde förhandlingar kring områdets bevarande. Den planerade avverkningen avblåstes tills vidare och 2005 köptes, i enlighet med länsstyrelsens förslag till avgränsning, ett 420 ha stort område av allmänningen. Under 2006 styckades den nya fastigheten Allmänningsskogen 1:106, vilken omfattar själva reservatet.

Beslutet har föregåtts av samråd med Arvidsjaur's kommun som ställer sig positiva till förslaget. Förslaget har även remitterats till SGU, Skogsstyrelsen samt Försvarmakten. Av dessa har yttrande inkommit från SGU som inte har något att erinra mot förslaget. Den berörda samebyn Östra Kikkejaur har förelagts att yttra sig över förslaget men har avstått från att svara.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen (Miljödepartementet) enligt bilaga 3.

BESLUTETS IKRAFTTRÄDANDE

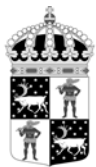
Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, vilka gäller omedelbart.

DE SOM DELTAGIT I LÄNSSTYRELSENS BESLUT

I detta ärende har beslut tagits av landshövding Sven-Erik Österberg efter föredragande av naturvårdshandläggare Frédéric Forsmark. I den slutliga handläggningen av ärendet har även chefen för naturvårdsenheten Ulf Bergelin och jurist Maria Leijon deltagit.

Sven-Erik Österberg

Frédéric Forsmark

Länsstyrelsen
Norrbotten

BESLUT

8 (8)

Datum
2013-04-03

Diarienummer
511-178-12

NVR ID
NR2040454

Bilagor:

1. Karta över reservatet
2. Översiktskarta
3. Hur man överklagar
4. Skötselplan

Länsstyrelsen
Norrbotten

511-178-12

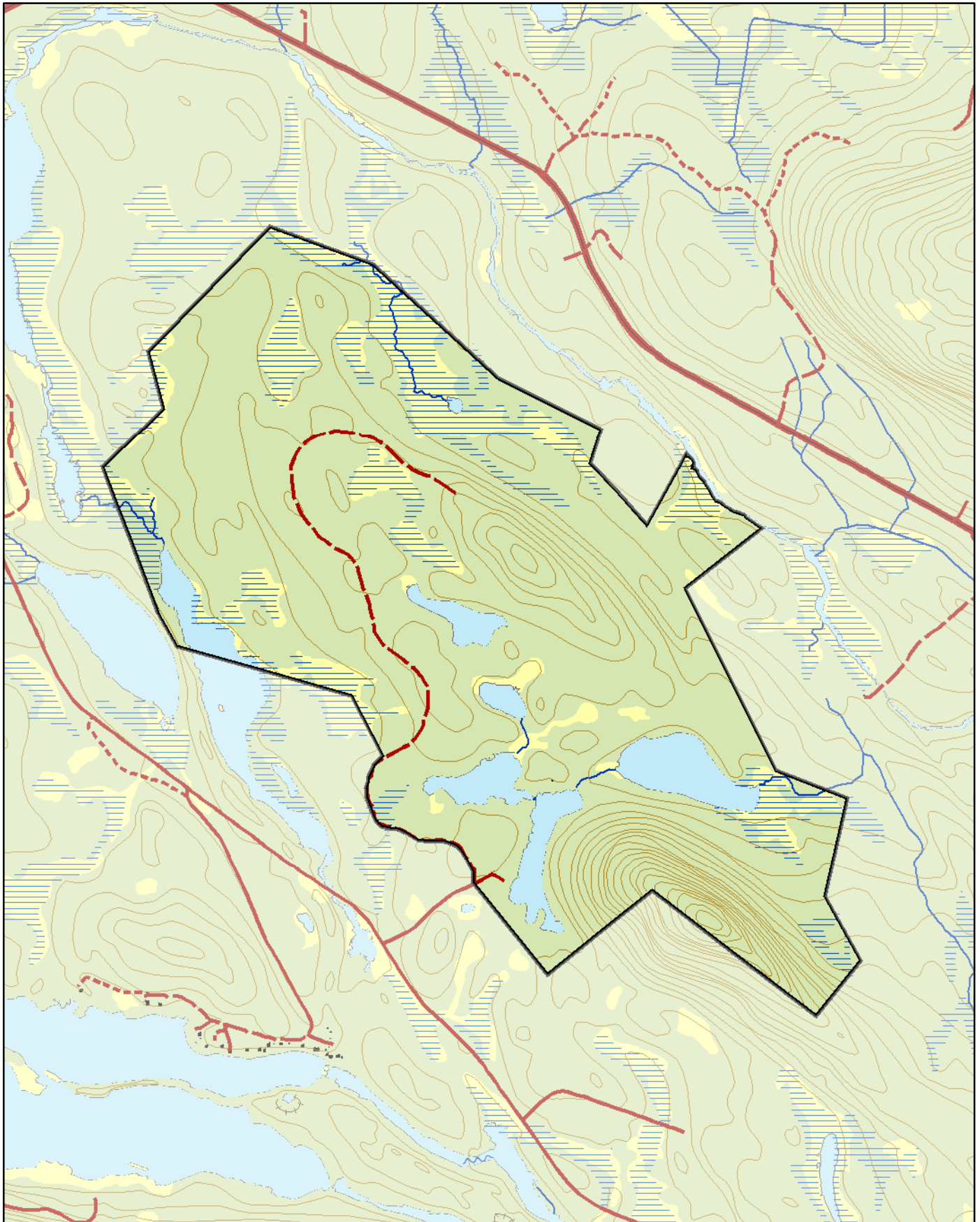
NR2040454

Bilaga 1

Naturreseptatet Skarjevare

Area 420 ha

Skala 1:20 000

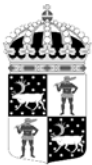

© Lantmäteriet

 Gräns för naturreseptatet

0 250 500 750 1 000 1 250 1 500 1 750 Meter

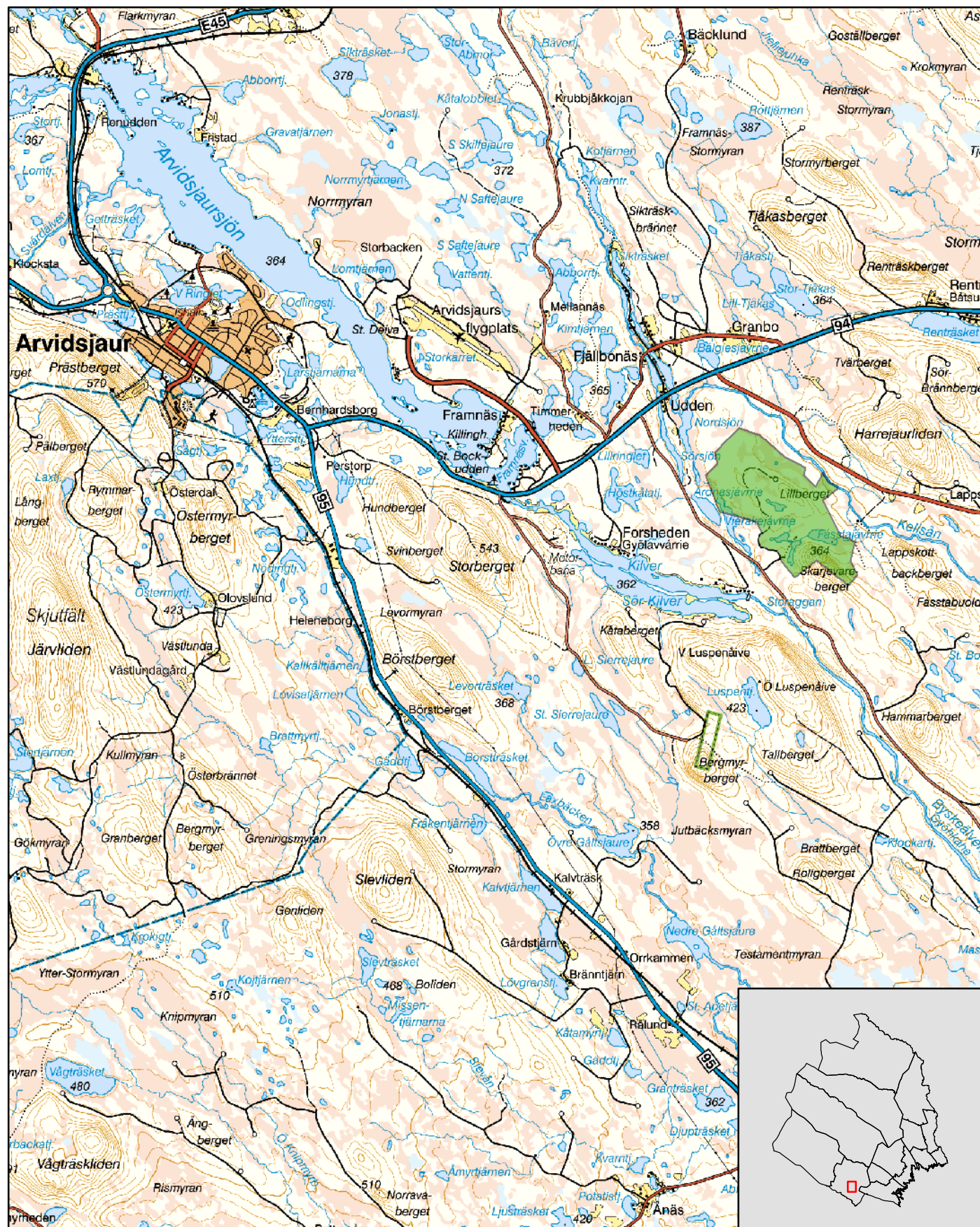

Naturreservatet Skarjevare

Arvidsjaurs kommun

Skala 1:100 000

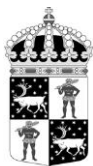
Länsstyrelsen
Norrbotten

© Lantmäteriet

 Skarjevare naturreservat

0 1 2 3 4 5 6 7 8 Kilometer

Länsstyrelsen
Norrbotten

Bilaga 3

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga länsstyrelsens beslut ska Ni skriva till

Regeringen, Miljödepartementet. Ni ska skicka eller lämna in Ert överklagande till

Länsstyrelsen i Norrbottens län, 971 86 LULEÅ

För att Ert överklagande ska kunna prövas måste överklagandet ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet. Länsstyrelsen skickar därefter överklagandet till Regeringen, Miljödepartementet.

Ni ska i Ert överklagande ange

- * vilket beslut Ni överklagar (ärendets diarienummer och beslutsdag),
- * hur Ni vill att beslutet ska ändras och varför,
- * Ert namn, postadress och telefonnummer.

Ni ska underteckna Ert överklagande. Om Ni anlitar ombud kan istället ombudet underteckna överklagandet. I så fall ska fullmakt bifogas.

Om Ni behöver ytterligare upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till länsstyrelsen, telefon 0920 – 960 00.

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET SKARJEVARE

Denna skötselplan är en bilaga till Länsstyrelsens beslut 2013-04-03 om bildande av naturreservatet Skarjevare.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. ALLMÄNT	1
1.1 Reservatets syfte	2
1.2 Beskrivning av området	2
2. BEVARANDEMÅL NATURVÄRDEN	4
2.1 Skog	4
2.1.1 Skogliga värdekärnor	4
2.1.2 Utvecklingsmarker och arronderingsmarker	4
2.1.3 Naturvårdsbränning	5
2.1.4 Hantering av spontana bränder	5
2.2 Våtmarker, sjöar och vattendrag	6
3. BEVARANDEMÅL KULTURMILJÖVÄRDEN	6
3.1 Fornlämningar	6
4. FRILUFTSLIV OCH INFORMATION	7
4.1 Information	7
4.2 Anläggningar	8
4.3 Stigar och leder	9
5. GRÄNSER	9
6. TILLFARTSVÄGAR	10
7. SAMMANFATTNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER	11

BILAGOR

- A. Översiktskarta
- B. Information, anläggningar och parkering
- C. Naturvärdesklassning skog samt skötselområden
- D. Artlista

1. ALLMÄNT

Denna skötselplan anger riktlinjerna och målen för skötseln av **naturreservatet Skarjevare**. Vid planering och utförande av skötselåtgärder ska syftet med naturreservatet och reservatsföreskrifterna vara styrande. Andra aktuella regelverk och riktlinjer ska också beaktas.

1.1 Reservatets syfte

Syftet med reservatet är att bevara områdets höga naturskogsvärden och ostörda, opåverkade karaktär. Reservatet ska bevara den biologiska mångfalden samt den värdefulla naturmiljön i området och ge förutsättningar för de ingående ekosystemen att utvecklas naturligt. Vidare ska reservatet syfta till att motverka en fragmentering av ett större område med värdefulla naturmiljöer och bevara upplevelsen av ostörd natur. Syftet är även att de delar av reservatet som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd.

Inom ramen för dessa mål ska reservatet även bevara områdets fornlämningar och kulturmiljöer samt ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploateringar och arbetsföretag i området förhindras.
- Området lämnas till fri utveckling med möjlighet till avveckling av främmande trädslag samt naturvårdsbränning och/eller stängsling samt skötselinsatser vid forn- eller kulturlämningar efter särskild utredning.
- Trädfällning och påverkan på markskiktet undviks vid alla typer av åtgärder, med undantag för avveckling av främmande trädslag och när träd växer direkt i fast fornlämning eller kulturlämning och risken för skador är stor.

1.2 Beskrivning av området

Area:	420 ha
Naturtyper:	Skogsmark 330 ha varav produktiv skog 325 ha
	Myr 60 ha
	Vatten 30 ha

Skarjevara naturreservat ligger cirka 10 kilometer ost-sydost om centralorten Arvidsjaur, Arvidsjaur kommun. Reservatet omfattar stora delar av ett tallhedsområde mellan Byskeälven och Kilisån. Heden ligger cirka 360-370 meter över havet men totalt spänner området från cirka 350 meter vid Kilisån till cirka 450 meter över havet på toppen av Skarjevara. Kännetecknande för området är det flacka, svagt böljande landskapet med gammal tallskog på lavrik hedmark. Området ligger i den naturgeografiska regionen *Norra Norrlands och Finlands barrskogsområde* (32B), en region med typisk "inlandsskog" och i vilken naturskogsområden som Muddus Nationalpark och Reivo naturreservat också ligger.

Låglandet kring Arvidsjaur och längs Byskeälven är starkt talldominerat men på de högre skogsbergen är det istället granen som dominerar. Skogen i reservatet är typisk för de gamla tallskogar som fram till för cirka 20-25 år sedan var ganska vanliga runt Arvidsjaur samhälle, skogar med beståndsåldrar på 200-300 år. Nu återstår bara rester

av dessa skogar och Skarjevare är det största sammanhängande området av den typen som finns runt Arvidsjaur.

Cirka 90 % av skogen i Skarjevare utgörs av tallskog, merparten på torra hedar av lavristtyp. I mindre fuktstråk, i myrkanter och i Skarjevares branta nordsluttning finns inslag av barrblandskog och/eller grandominerad skog. Där är skogen urskogsartad och det finns gott om lågor, liggande döda träd, av såväl tall som gran. Sluttningen är bitvis storblockig med blockansamlingar. I reservatet som helhet varierar mängden död ved men är överlag sparsam till måttlig och förekommer främst som rotvältor, lumpade stammar och toppar samt torrträd och högstubbar. Gamla yxhuggna stubbar från äldre skogsbruk förekommer över hela området och fläckvis finns rikligt med gamla, grova stubbar. De yxavverkade stubbarna härrör från träd som fällts för mer än 100 år sedan. Sedan 1930-40-talet har sannolikt inget skogsbruk bedrivits i området, med undantag för vindfällan som tagits tillvara även i sen tid.

Skogen är mestadels olikåldrig och man kan urskilja åtminstone tre olika generationer tallar. Den yngre generationen träd är cirka 120-150 år, nästa generation 250-300 år och den äldsta cirka 400-500 år. Förutom dessa tre generationer finns mest små undertryckta plantor som beståndsföryngring. I luckor växer ofta ingenting, sannolikt på grund av snöskytte i kombination med stor konkurrens från äldre träd, faktorer som tillsammans verkar kraftigt hämmande på överlevnaden hos tallplantorna. Den äldsta generationen förekommer sparsamt och är ojämnt spridd i merparten av området. I norra delen av området finns flest av dessa gamlingar. En stor del av de 400-500-åriga träden har brandljud. De två yngre generationerna är de som dominerar i området och enligt den skogliga indelningen har merparten av bestånden åldrar mellan 200 och drygt 270 år. Beståndsåldrar som bygger på den höga andelen 250-300-åriga tallar.

Brandspår påträffas i hela området i form av kolade stubbar och brandljud i gamla tallar. För att vara ett stort, sammanhängande tallskogsområde på lavrik mark är brandfrekvensen dock förhållandevis låg. Få brandljud har konstaterats i de cirka 250-300 åriga tallarna. De levande träd i vilka brandljud påträffas är nästan uteslutande de äldsta tallarna, som är 400-500 år. Även i gamla stubbar finns ofta ett eller flera brandljud. Ganska centralt i området, på norra sidan av den minsta tjärnen, togs en borkärna i en gammal tall med brandljud. Tallen åldersbestämdes till cirka 450 år och brandåret daterades till cirka 1660, vilket verkar vara är den senaste branden i större delen av området. Sannolikt är det denna brand som gett upphov till de i Skarjevare så allmänt förekommande 250-300-åriga tallarna och sannolikt har hela området brunnit vid detta tillfälle.

Bitvis dominerar den 120-150-årig tallskog, något som framförallt gäller för den sydvästra delen av området vilket kan tyda på en senare brand. Landskapet är tilltalande och naturskönt, inte minst området kring sjöarna, och de flacka, böljande hedarna är lättvandrade. Det finns flera markerade stigar som delvis spångats i anslutning till sjöarna. I norra kanten av den största sjön Fastejaure finns ett timrat vindskydd och i nordändan av den långsmala sjön närmast Skarjevareberget finns en timmerkoja och eldplats. I och strax utanför naturreservatet, framförallt kring sjöarna, finns gott om forn- och kulturlämningar i form av fångstgropar och fångstgropsystem, gamla samiska eldhärdar, tjärdalar och gamla husgrunder. Området är lättillgängligt för besökare och från Arvidsjaur är det bilvägen endast 12 kilometer till reservatet.

2. BEVARANDEMÅL NATURVÄRDEN

2.1 Skog

2.1.1 Skogliga värdekärnor

- **Motsvarar naturtypen 9010**

Olikåldrig tallnurskog med gott om 250-300-åriga tallar, värdekärna av denna typ dominerar i reservatet och ger området dess karaktär. Här finns de naturvärden som framförallt är knutna till den stora mängden gamla tallar på flack mark av torr, hedartad karaktär. Skogen är tämligen flerskiktad och bitvis luckig. Mängden död ved, i form av högstubbar, rotvältor, torrtallar och gammal lumpad ved, är överlag sparsam till måttlig men fördelningen är ojämn och lokalt kan det vara gott om död ved. Yxavverkade stubbar efter dimensionsavverkning finns i hela området i större eller mindre omfattning, men dessa avverkningar, som utförts för ca 100 år sedan, har troligen mest avsett den äldre generationen tallar som idag är ca 400-500 år. Dessa gamlingar förekommer mycket sparsamt, glest spridda i området. De är ofta senvuxna och kan ibland ha multipla brandljud vilket troligen är orsaken till att de lämnats kvar. Störst koncentration av den äldsta generationen tallar finns i norra delen av området.

I Skarjevares branta nordsluttning är skogen urskogsartad och utgörs av gammal, flerskiktad barrblandskog. Även här är skogen påverkad av äldre tiders dimensionsavverkningar men trots det finns gott om död ved. Sluttningen är bitvis storblockig med blockansamlingar.

Bevarandemål

- Skogen ska ha en naturlig, urskogsartad struktur utan mänsklig påverkan på beståndsstrukturen.

Skötselåtgärder

- Skogen ska lämnas för fri utveckling med möjlighet till naturvårdsbränning utan föregående avverkning eller schaktning av brandgator. Gäller även avverkning av mindre träd och smalare mineraljordssträngar.
- Spontana bränder tillåts brinna och sprida sig inom reservatet.
- Utredning av vilka delar reservatet som bör brännas i första hand.

2.1.2 Utvecklingsmarker och arronderingsmarker

Runt sjöarna i södra delen av reservatet är skogen till stor del yngre på grund av hårdare plockhuggning möjligen i kombination med en senare brand. I den här delen finns alla befintliga anläggningar för friluftslivet, uppmärkta stigar med riktningsskyltar, tre vindskydd samt en timmerkoja vid en av tjärnarna. Naturvärdena är lägre i detta område men ligger ofta och pendlar mellan värdekärna och utvecklingsmark, eftersom det är betydligt sparsammare med den 250-300-åriga generationen tallar. Mängden död ved verkar dock inte skilja sig nämnvärt från andra delar av Skarjevare. Detta område har andra värden som att flertalet av de klarvattenstjärnor som finns i Skarjevare ligger

inom delområdet. Här finns också den största koncentrationen av forn- och kulturlämningar. Det rör sig främst om olika typer av härdar och fångstgropar men även bebyggelserester och ett par tjärdalar. Tjärbränning kan vara en av orsakerna till att mängden död ved är förhållandevis sparsam i Skarjevare.

Området är naturskönt och lättillgängligt med flera skogstjärnar i ett obrutet tallskogslandskap och har stor potential för det rörliga friluftslivet. Naturvårdsbränning skulle vara den bästa skötselmetoden i mycket av utvecklingsmarken i reservatet, men behovet av aktiva skötselåtgärder inom utvecklingsmarkerna är inte helt klarlagt och bör därför undersökas närmare inför en eventuell revidering av skötselplanen. Eftersom det mestadels rör sig om torra hedar som även utan brand inte kommer att förändras, mot t.ex. granskog, under överskådlig tid, är delområdet mindre prioriterat för naturvårdsbränning. Genom att detta är den del av området som har störst värde för friluftslivet samt hyser huvuddelen av forn- och kulturlämningarna bör dessa värden särskilt beaktas vid planering av skötselåtgärder.

Bevarandemål

- Skogen ska genom naturlig succession och brand med tiden utveckla en naturlig, urskogsartad struktur.
- Naturvärdena på dessa marker ska öka.

Skötselåtgärder

- Skogen ska lämnas för fri utveckling med möjlighet till naturvårdsbränning utan föregående avverkning eller schaktning av brandgator inom reservatet. Gäller även avverkning av mindre träd och smalare mineraljordssträngar.
- Spontana bränder tillåts brinna och sprida sig inom reservatet.
- Utredning av vilka delar reservatet som bör brännas i första hand.

2.1.3 Naturvårdsbränning

Skogen i Skarjevare lämpar sig mycket väl för naturvårdsbränningar. Områdets beskaffenhet med flacka, relativt torra marker med tydliga barriärer/avgränsningslinjer gör att Skarjevare är ett förhållandevis enkelt område för naturvårdsbränningar och några fysiska ingrepp i samband med bränning lär knappast behövas. Värdekärnorna är inte urskogsartade och det är liten risk att de skulle förlora i naturvärde av en bränning. Stora delar av området har sannolikt inte brunnit på mer än 300 år, men trots det är skogen ljus och öppen med i de flesta fall liten inväxning av gran. Marken är mestadels mager med lågvuxet fältskikt varför en bränning torde vara lätt att kontrollera med liten risk för att elden blir för intensiv.

Vilka delar av reservatet som i första hand kan bli aktuella för naturvårdsbränning behöver utredas. I ett första skede bör delar med tjockare humus och fältskikt brännas, d.v.s. inte delar där det är skarp hed. Exempel på ett sådant område är delar av den remsa som ligger mellan den grovbrutna vägen och myrstråket i västra kanten av reservatet (Bilaga C, område A). Där finns såväl vatten som avgränsningslinjer.

2.1.4 Hantering av spontana bränder

Spontana bränder bör så långt det är möjligt få brinna inom reservatets gränser. Området är tämligen väl avgränsat mellan väg/vatten i sydväst och mot Kilisån i nordost. I nordväst finns dessutom ett myrstråk som till stor del kan fungera som brandbarriär.

Likaså den grovbrutna väg som dragits genom området kring 2000 i samband med en planerad avverkning, fungerar som barriär vid lättare markbrand och underlättar transporter av materiel för att övervaka och kontrollera bränder. Vatten finns på många platser såväl inne i reservatet som alldeles i reservatets ytterkanter.

2.2 Våtmarker, sjöar och vattendrag

Länsstyrelsen har inte genomfört någon riktad naturvärdesinventering av reservatets våtmarker, sjöar eller vattendrag. Det finns således för närvarande bristande kunskap om naturvärden eller eventuell påverkan i form av markavvattning (diken), vattenreglering eller annan yttre påverkan som kan ha en negativ effekt på naturvärdena. Dock finns ett mindre dikessystem i myren som ligger i förlängningen av den största sjön, Fåsstajávrrie. I den södra fliken av myren finns flera parallella diken vilka leder ut i bäcken som avvattnar sjön.

Mellan sjöarna i reservatet finns också vandringshinder för fisk, vilka sannolikt byggts för att förhindra utplanterad fisk från att vandra. Eventuellt kan vattennivån i sjöarna vara påverkad av mindre dämningar/tappningar längre tillbaka.

Bevarandemål

- Våtmarkernas, sjöarnas och bäckarnas naturliga hydrologi ska bevaras och växt och djurlivet skall tillåtas utvecklas fritt. Förändringar i naturtillståndet ska endast ske genom naturlig succession och naturliga processer.

Skötselåtgärder

- Hydrologin i sjöar och bäckar inom området bör på sikt undersökas för att se om de är i ett naturligt tillstånd.
- På sikt bör diken i myren sydost om Fåsstajávrrie läggas igen så att myren återfår sin naturliga hydrologi och den bäck som tar emot vattnet från diken inte påverkas av dikesvatten.

3. BEVARANDEMÅL KULTURMILJÖVÄRDEN

3.1 Forn- och kulturlämningar

I reservatet finns gott om forn- och kulturlämningar bland annat ett flertal fångstgropar och fångstgropssystem samt många gamla samiska härdar. Där finns också gott om spår från äldre skogsbruk i form av tjärdalar och inte minst gamla tallstubbar avverkade med yxa och timmersvans. Det är viktigt att fornlämningarna bevaras och att särskild hänsyn tas till fornlämningsmiljöerna så att dessa inte skadas vid skötselinsatser. För att undvika skador ska därför samråd ske med kulturmiljöenheten inför en eventuell naturvårdsbränning samt vid dragning av nya stigar och skoterleder eller uppförande av nya anläggningar.

Bevarandemål

- Fornlämningar som förekommer inom reservatet ska bevaras och skyddas från skador och slitage.

Skötselåtgärder

- Skötselåtgärder som kan påverka forn- och kulturlämningar samråds med Kulturmiljöenheten.
- Rójning samt avverkning av enstaka träd kan bli aktuellt om det krävs för att undvika skador på lämningarna eller för att tydliggöra lämningarna i samband med informationsinsatser.

4. FRILUFTSLIV OCH INFORMATION

Skogarna, och framförallt tjärnarna i Skarjevaré är sedan tidigare ett bekant utflyktsmål för många Arvidsjaurbor. I området finns anläggningar för rörligt friluftsliv och området nyttjas i viss omfattning för utflykter, jakt, fiske, och bärplockning. Reservatet bedöms genom sin tillgänglighet, närhet till tätorten samt inbjudande och lättvandrade natur ha en utvecklingspotential som utflyktsmål för både rörligt friluftsliv och turism.

Genom att området nu ges naturreservatsstatus kommer skyltning till och information om området att bli tydligare och områdets höga natur- och friluftslivsvärden bli att mer kända, vilket kan innebära ett ökat besöksstryck. Behovet av anläggningar och stigar för rörligt friluftsliv behöver därför successivt utvärderas för att kunna möta en eventuell ökning av antalet besökare.

Om behov uppkommer och det bedöms vara förenligt med reservatets syften kan nya anläggningar och stigar för att kanalisera eller främja friluftslivet iordningsställas.

Skötselmål

- Naturreservatet ska vara lättillgängligt för allmänheten och informationen om reservatet ska vara lättillgänglig och aktuell.
- Tillgängliggörandet av området samt kanalisering av besökare inom området ska vara ändamålsenligt och syfta till att bevara naturvärden och att gynna friluftslivet.
- Mark- och andra typer av slitage från besökare, såsom nedskräpning, tramp och vedhämtning, får inte påverka områdets natur- eller upplevelsevärden negativt.

4.1 Information

Då Skarjevaré är ett relativt tätortsnära naturreservat med goda förutsättningar för det rörliga friluftslivet bör det finnas tydliga väganvisningar från större landsväg och in till området. Informationen om reservatet bör, förutom information om naturen i området, också ha en särskilt trycka på hänsynstagande från besökaren ifråga om eldning, vedanskaffning och störning på djurlivet, t.ex. sjöfåglar som håller till i tjärnarna. Det tätortsnära läget gör att det i första hand kommer att besökas av arvidsjaurbor men också många turister som uppehåller sig i och kring Arvidjaur kommer sannolikt att besöka området. Därför bör framtagandet av informationen kring reservatet och spridning av informationen ske i samarbete med Arvidsjaur kommun och turistbyrå.

Skötselmål

- En informationstavla skall finnas i reservatet, förslagsvis vid den plats som anges i bilaga B.

- Aktuell information om reservatet skall finnas på länsstyrelsens hemsida.
- Hänvisningsskyltar ska finnas vid infarten från riksväg 94 samt från vägen längs Byskeälven in till reservatet (Bilaga B).
- Vid eventuell naturvårdsskötsel ska allmänheten kunna få information om bakgrund, orsak och mål med åtgärden.
- Informationstavlor skall vara i gott skick och informationen ska vara aktuell.

Skötselåtgärder

- Information om reservatet läggs ut på Länsstyrelsens hemsida snarast efter att beslutet vunnit laga kraft.
- Informationstavla enligt gällande standard skall tas fram och monteras upp inom ett år från det att beslutet vunnit laga kraft. Förslag till uppställningsplats, se bilaga B.
- Kontrollera att skyltar innehåller aktuell information och är läsbara.
- Väg-/hänvisningsskyltar sätts upp vid avfarten från riksväg 94 samt från Byskeälvsvägen.

4.2 Anläggningar

I området finns flera anläggningar för det rörliga friluftslivet. Dels en liten koja samt tre vindskydd, spänger och vägvisare utmed stigarna. Beroende på besöksstrycket kan det bli nödvändigt att utvärdera behovet av anläggningar med avseende på omfattning, utformning och placering. Det saknas i nuläget iordninggjorda eldplatser vid vindskydden och stugan liksom vedförråd med ved i anslutning till vindskydden. Om det inte finns tillhandahållen ved vid anläggningarna/rastplatserna leder det ofta till att ved tas från den omgivande skogen och slitaget på naturen ökar.

Skötselmål

- Sträckningen av lederna och anläggningarnas placering är tydligt kända.
- Det finns iordninggjorda eldplatser och ved vid stugan och de två vindskydden vid tjärnarna.
- Anläggningar ska vara i gott skick.
- Mark- och andra typer av slitage från besökare, såsom nedskräpning, tramp och vedhämtning, får inte påverka områdets natur- eller upplevelsevärden negativt.

Skötselåtgärder

- Befintliga anläggningar mäts in med GPS.
- Parkeringsplatsen skyltas.
- Eldplatser iordningställs och ved tillhandahålls vid stugan och de två vindskydden vid tjärnarna.
- Om behov finns sätts en soptunna upp i anslutning till parkeringen eller vid raststugan.
- Anläggningarnas skick ska kontrolleras löpande och åtgärdas vid behov.

4.3 Stigar och leder

Det finns vandringsleder och en skoterled i reservatet. För att bevara naturvärden men framförallt av estetiska skäl, ska kapning av träd som fallit över stigar undvikas. Framkomligheten kan istället lösas genom t ex kvistning av liggande träd eller genom en omdragning av stigen runt hinder, undantaget är om ett träd faller över en spång. Stigarna/ledernas sträckning är inte helt klarlagd och det kan finnas behov av att binda samman stigar/leder till slingor. Fokus bör därför i första hand ligga på att kartlägga stigars och leders sträckning och mäta in det med GPS. I samband med kartläggningen bör även ledernas skick, stigmarkeringar och skicket på spångade delar utvärderas.

Skötselmål

- Sträckningen av alla uppmärkta stigar är kartlagd.
- Uppmärkta stigar skall hållas framkomliga och markeringarna skall vara tydliga.
- Vägvisare utefter stigarna skall vara tydliga och enhetliga.
- Spänger är i gott skick.

Skötselåtgärder

- Sträckningen av lederna och anläggningarnas placering mäts in med GPS inför framtagandet av reservatskarta och reservatsskylt-/broschyr. Eventuellt behöver lederna kompletteras/märkas upp någon sträcka för att binda samman stigen till en sammanhängande slinga.
- Stigarna ska markeras tydligt och enhetligt samt kompletteras med vägvisare där så behövs.
- Kontroll av stigarnas framkomlighet, markeringar och vägvisare görs i samband med GPS-inmätning och därefter löpande samt åtgärdas vid behov.

5. GRÄNSER

Naturresevatets gränser ska markeras enligt Naturvårdsverkets anvisningar och snarast efter att naturresevatet har beslutats.

Skötselmål

- Resevatets gränser skall vara tydligt markerade enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Skötselåtgärder

- Gränsen för resevatet markeras.
- Kontroll av gränsmarkeringarna och rågångar ska göras minst vart tionde år.
- Vid behov röjs rågångar och otydliga markeringar åtgärdas.

6. TILLFARTSVÄGAR

Lämpligaste tillfartsvägen till reservatet från allmän väg är norrifrån, från riksväg 94 och söderut på Byskeälvsvägen (bilagor A och B). Efter ca 4-5 km finns en skogsbilväg som leder in i reservatet till en parkeringsplats. Vägsträckan fram till reservatsgränsen är för närvarande i gott skick.

Det är viktigt att det finns hänvisningsskyltar vid avfarten från riksväg 94 in på Byskeälvsvägen, samt ytterligare en vid skogsbilvägen som går in till reservatet från denna (Bilagor A och B).

En alternativ tillfartsväg är söderifrån från länsväg 373 och norrut längs Byskeälvsvägen, men den vägen kommer sannolikt inte lika många besökare och en hänvisningsskylt från 373:an är inte lika prioriterad.

Skötselmål

- Tillfartsvägarna till reservatet ska vara i sådant skick att de kan trafikeras med personbil.

Skötselåtgärder

- Vägens skick kontrolleras och åtgärdsbehovet utvärderas i samband med övrig tillsyn.

7. SAMMANFATTNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

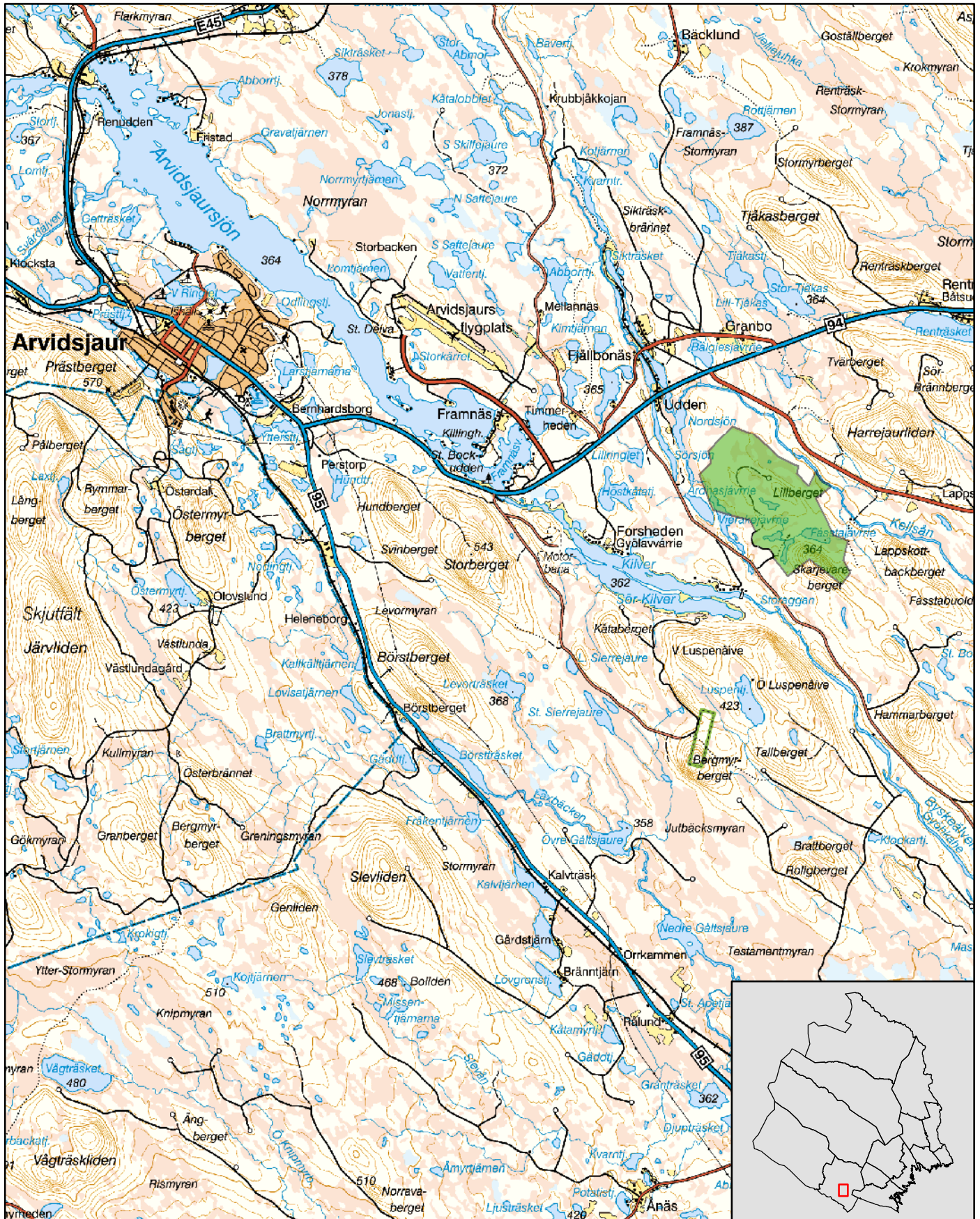
Avsnitt	Vad	När
	Översyn och eventuell revidering av skötselplan	Senast 2023
2.1	Skog	
	Utredning av vilka delar reservatet som bör brännas i första hand.	Senast 2018
3.1	Fornlämningar	
	Röjning samt avverkning av enstaka träd i anslutning till forn- och kulturlämningar	Vid behov
4.1	Information	
	Aktuell information om reservatet ska finnas på länsstyrelsens hemsida.	Snarast
	Informationsskylt om reservatet tas fram och monteras upp.	Snarast möjligt
	Kontrollera att skyltar innehåller aktuell information och är läsbara.	Löpande
	Hänvisningsskyltar sätts upp vid infarten från väg 94 samt vid infarten till reservatet.	Snarast möjligt
4.2	Anläggningar	
	Befintliga anläggningar mäts in med GPS.	2013
	Parkeringsplatsen skyltas.	I samband med att reservatsskylten sätts upp
	Eldplatser iordningställs och ved tillhandahålls vid kojans och de två vindskyddena vid tjärnarna.	Snarast möjligt
	Soptunna sätts upp vid parkeringen eller vid kojans.	Vid behov
	Anläggningars skick kontrolleras och förbättras vid behov.	Löpande
	Anläggningsgraden utvärderas, bland annat med avseende på besöksstryck och slitage.	Löpande
4.3	Stigar och leder	
	GPS-inmätning av befintliga stigar och vägvisare.	2013
	Stigarnas framkomlighet och markeringar kontrolleras och förbättras vid behov.	Löpande
5	Gränser	
	Gränsen för reservatet markeras.	Snarast möjligt
	Kontrollera att gränsmarkeringar och rågångar är tydliga.	Vart 10:e år
6	Tillfartsvägar	
	Statusen på tillfartsvägen kontrolleras och förbättras vid behov.	I samband med övrig tillsyn och skötsel

Naturreservatet Skarjevare

Översiktskarta

Skala 1:100 000

Länsstyrelsen
Norrbotten

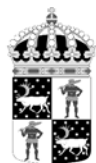
© Lantmäteriet

Skarjevare naturreservat

0 1 2 3 4 5 6 7 8 Kilometer

Länsstyrelsen
Norrbotten

511-178-12

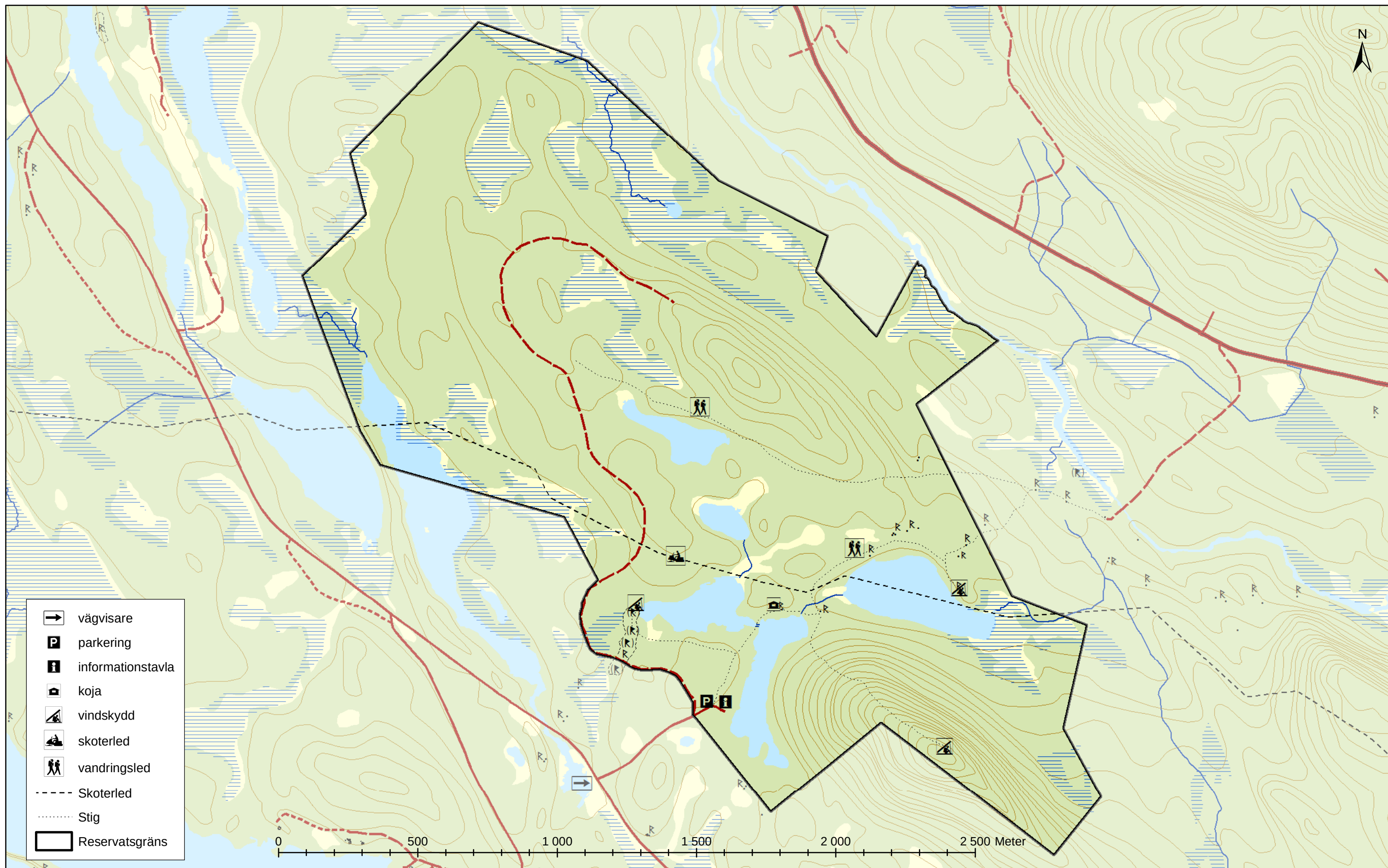
NR2040454

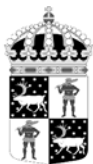
Bilaga B

Naturreservatet Skarjevare

Informationstavlor, leder och anläggningar

Skala 1:12 500

Länsstyrelsen
Norrbotten

511-178-12

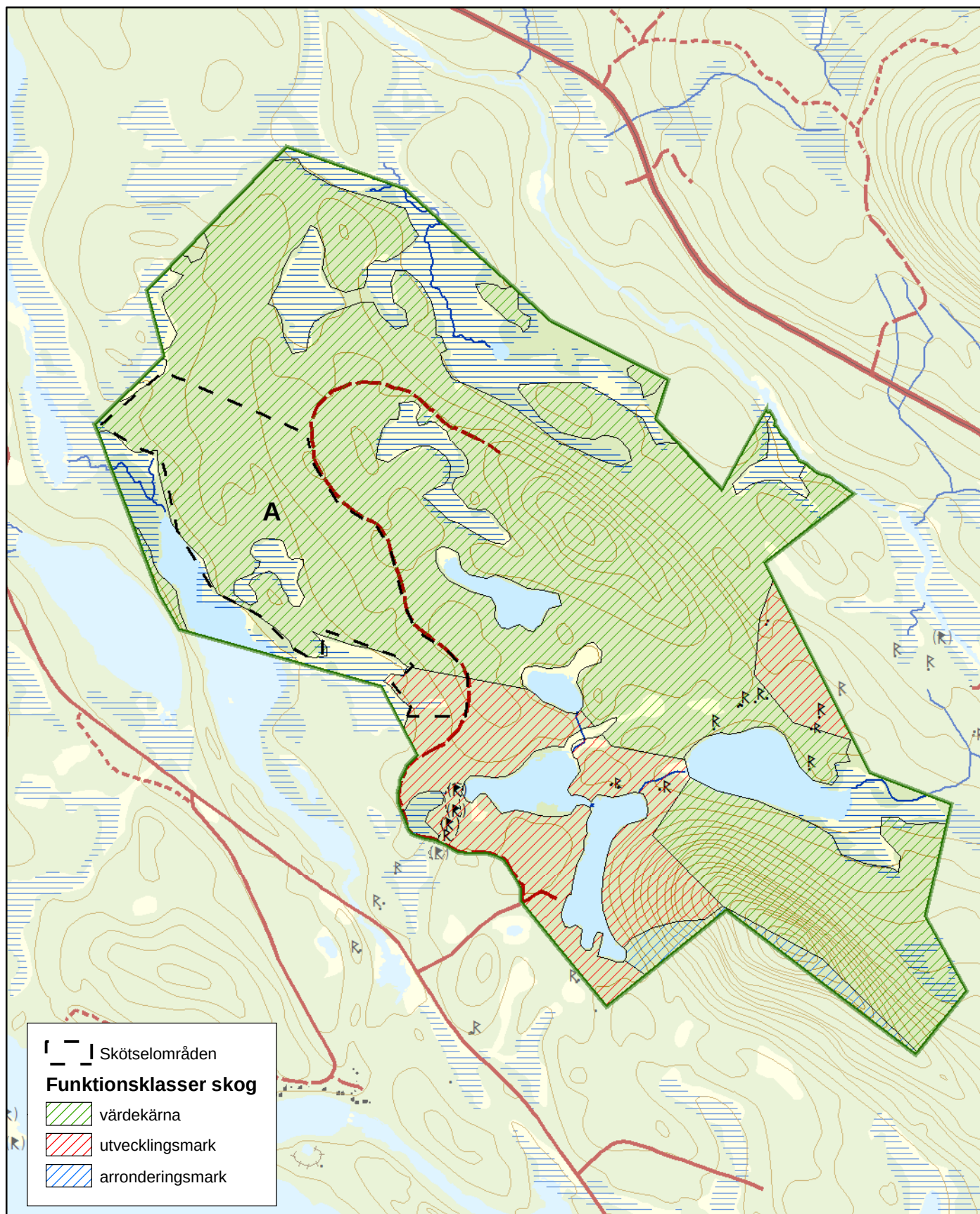
NR2040454

Bilaga C

Naturreservatet Skarjevare

Delområden

Skala 1:17 500

© Lantmäteriet

0 0,5 1 1,5 2 kilometer

Artlista naturreservatet Skarjevare

- signalarter och rödlistade arter

	Namn	Vetenskapligt namn	Hotkategori
1.	Fläckporing	<i>Antrodia albobunnea</i>	VU
2.	Tornseglare	<i>Apus apus</i>	NT
3.	Brunpudrad nållav	<i>Chaenotheca gracillima</i>	Signalart
4.	Blågrå svartspik	<i>Chaenothecopsis fennica</i>	NT
5.	Gräddporing	<i>Cinereomyces lenis</i>	VU
6.	Dvärgbägarlav	<i>Cladonia parasitica</i>	NT
7.	Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT
8.	Rosenticka	<i>Fomitopsis rosea</i>	NT
9.	Knottrig blåslav	<i>Hypogymnia bitteri</i>	NT
10.	Reliktbock	<i>Notorina punctata</i>	NT
11.	Nordtagging	<i>Odonticium romellii</i>	NT
12.	Lavskrika	<i>Perisoreus infaustus</i>	NT
13.	Ullticka	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	NT
14.	Tretåig hackspett	<i>Picoides tridactylus</i>	NT
15.	Gammelgranskål	<i>Pseudographis pinicola</i>	NT
16.	Ostticka	<i>Skeletocutis odora</i>	VU

Hotkategorier enligt Artdatabankens rödlista 2010. VU=Sårbar, NT=Nära hotad.

Källa:

- Länsstyrelsen översiktliga inventering 2002, 2007
- Artdatabanken